

Portyázó osztag harca hadtápbiztosításáról

Skrabán László ezredes

Az „MN szárazföldi csapatainak harcászati szabályzata” (1984. Tervezet) 148. p.-ban kimondja: „A támadás kifejlesztése során a hadosztály a helyezettől függően előrevetett osztagot, portyázó osztagot küldhet ki és alkalmazhat harcászati légideszantot. Az ezred előrevetett osztagot, vagy portyázó osztagot alkalmazhat”. A téma jobb megértéséhez célszerűnek tartom tisztázni a portyázó tevékenység lényegét, célját és ezen belül a portyázó osztagok lehetséges feladatait.

A portyázó tevékenység lényegében a nagy manőverező képességű, gyorsan mozgó, a legkorszerűbb harci-technikai eszközökkel felszerelt magasabbegységek, egységek támadó tevékenysége az ellenség mélységében, melynek célja az elért siker kifejlesztése, az ellenség védelme hadművelleti mélységének dezorganizálása, fontos objektumok, terepszakaszok birtokbavétele, megsemmisítése, az ellenség tartalékai manőverének megakadályozása, késleltetése, a vezetés (katonai és polgári), valamint a htp. tevékenység megbénítása, pánikkeltés a tartalékok és a lakosság körében, a közlekedési és szállítási útvonalak, csomópontok rombolása stb.

Végző sorban tehát elvonni az ellenség figyelmét és erőit a fő feladatok teljesítésétől (a közvetlen harcérinkezés vonalán folyó tevékenység számára kedvező befolyásolásától).

A portyázó osztag feladata az előzőekből kiindulva:

- az atomeszközök felkutatása, megsemmisítése (atomaknák is);
- mozgó tábori különleges (atom) lőszerellátó pontok, atomtöltetet hordozó repülőgépek bázisán szolgáló repülőterek berendezéseinek és az ott található repülőgépeknek a megsemmisítése;
- az ellenség nagypontosságú felderítő és csapásmérő komplexumok elemeinek felderítése és megsemmisítése;
- az ellenség vezetési pontjainak és híradó központjainak megsemmisítése;
- fontos terepszakaszok, hídfők, átjárók birtokbavétele, az ellenséges hdm-i tartalékok megsemmisítése, illetve manőverének akadályozása;
- a hadművelleti mélységben levő hadtáp objektumok a csapatok ellátása szempontjából fontos polgári létesítmények, közlekedési csomópontok birtokbavétele vagy megsemmisítése.

A portyázás folyamán az egységek az ellenség tevékenységének jellegétől függően *különböző eljárásokat* alkalmazhatnak. Így pld. rejtett megközelítés után

rajtaütés, lesállítás, kerülve az elhúzódó harcokat megkerülik a jelentősebb erőket és az ellenség hátába, szárnyába mérnek csapást és folytatják az előrenyomulást, objektumok rombolása, hírfőállások, fontos terepszakaszok, körletek, átjárók birtokba vétele a védelmi harccal történő megtartása stb.

A kiürített *egység szintű portyázó* osztag harcfeladatát rendszerint *egy napra* célszerű megszabni, ezen belül feladatát 1–2 objektum egymás utáni megsemmisítése képezheti.

E cikk keretében kísérletet teszek a PO. harctevékenysége hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása főbb feladatainak – egy változatára történő összefoglalására.

A po. htp. biztosításával szembeni követelményeket az alábbiakban lehet összefoglalni:

- a PO. (gl., hk. e.) htp. biztosítása megszervezéséért az előljáró htp. tö. (ho.) felelős;
- a PO. htp. biztosítása megtervezésének, megszervezésének alapját;
- a PO-t kiküldő HO. PK. és HO. PK. HTPH. követelményei (fea. mélysége, időtartama stb.);
- a feladat anyagi, eü-i szükségletei;
- saját és megerősítők lehetőségei határozzák meg.

A PO. tevékenysége elsősorban támadó harctevékenység, melyet a váratlanság, feszítettség, manőver, magas támadási ütem, térnyerés, területmegtartás, dezorganizálás és pánikkeltés jellemez. A htp. biztosítás végrehajtása vonatkozásában új fogalom a dezorganizálás, a pánikkeltés, melyre fel kell készítenünk a htp.-ot, rlg.-et is.

– Nem mindegy, hogy a PO. ezred (z.) a ho. (e.) 1. vagy 2. lcs.-ből kerül kikülönítésre, mert ez mind-mind egy-egy fontos sajátossággal bír a htp. biztosítás megszervezése és végrehajtása vonatkozásában.

– Az sem mindegy a htp. biztosítás szempontjából, hogy milyen feladatot kap a PO., milyen mélységre helyezkedik el az 1. lépcső csapatok peremvanolától stb.

1. Néhány alapvetően fontos követelményről:

- a htp. biztosítás feleljen meg a PO. alkalmazásának;
- kiemelt figyelmet kell fordítani a PO.-on belül az ún. „kisalegységek” rlg.-ek htp. önállóságára;
- az e. (PO.) htp. felépítése nem akadályozza a manővereket, a gyors mozgást, ezért a z. htp.-ok (a megerősítők) elsősorban a z. harcrendjére (manőverére) szorosan felzárkózva, vagy annak oltalmazásával mozogjon;
- a feladat teljes időtartamában folyamatos legyen a htp. vezetés, a megbízható összeköttetés;
- a htp. biztosítás megszervezésénél alapvető követelményként kell tekinteni, hogy a htp. biztosítás rendje az alkalmazás teljes idejére (2–3 nap) tegye lehetővé a harctevékenység önálló folytatását;
- a htp. biztosítás megtervezésénél kiinduló alapnak kell tekinteni: a szükségletek reális megállapítását; a várható fogyasztás megítélését; utánpótlási lehetőségeket; kiegészítő készletek létrehozását; alkalmazás előtti teljes feltöltést stb.;

- a tervezési feladatokat alapvetően a PO. (e.) harc-feladatának mélysége; időtartama; alkalmazás utáni várható feladatai; a ho. főerőivel való találkozás ideje, helye befolyásolja;

- a PO. (e.)-nél kezelezt sebesültek, betegek orvos utáni „ún.” szakosított orvosi ellátása érdekében célszerű egy SZOS-i brigáddal az ESH-et megerősíteni.

2. A PO. (e.) htp. csoportosítása, áttelepülése UHU-k: (Vázlat).

- a PO. e.) htp. felépítése meg kell, hogy feleljen a PO. alkalmazására hozott felépítésnek, de mindenképpen célszerű azt legalább 2-3 lépcsőbe felépíteni:

- 1. lcs.: a szd. és og. (ö. aeg.-ek, rlg.-ek) megerősítésére kikülönített htp. rlg.-ek;

- 2. lcs.: a z. htp. és az e. htp.-ből kikülönített és megerősítőerők;

- 3. lcs.: a PO. (e.) 1. és 2. lcs.-je között egy vagy két menetvonalon megsztható e. htp. a z.-tól bevont (tehermentesítés) erők és eszközökkel.

A feladat ideje, a harctevékenység helyzete és körülményei határozhatják meg elsősorban, hogy a htp.-részlegek mikor, hol és hogyan funkcionáljanak. Lesznek olyan htp.-részlegek (funkcionális elemek), amelyek naponta többször is végezhetnek ellátási, szállítási feladatokat.

Az e. htp. 1. ill. 2. lcs.-je – ha jól és előrelátóan szervezzük a htp. biztosítást, akkor a 2. ill. a 3. napon kell, hogy funkcionáljon, ellátási feladatot végezzen az ESH. kivételével, mert a sebesültek orvosi ellátása az ismert 4-6 órán belül meg kell, hogy történjen. Ez esetben természetesen biztosítani kell beszú-kított szakosított orvosi ellátást is, mivel a PO. sebesültjeinek „ún.” hátraszállítására csak a feladat után lesz lehetőség (kötöző gk., sebész brigád).

3. A PO. (e.) htp. biztosítás megszervezésének alapjairól:

- EPK. elhatározása, előjárói htp. int. kivonat, mint azt már említettem meghatározók;

- kiemelt fontossággal bír az alkalmazási terület htp. értékelése;

- a htp. részlegek felkészítése, együttműködés megszervezése, a feladatok begyakoroltatása;

- a csoportosításról már szoltam, mely szerint az egyes harci kötelekeknek megfelelően létrehozott htp.-ot el kell látni megfelelő anyagi készletekkel, technikai vontató és cü.-i erőkkel, önvédelemhez szükséges megerősítéssel, terepjárást fokozó eszközökkel, esetleg hegyi és téli felszereléssel, helikopter leszállást biztosító eszközökkel. A harc alatti feltöltéshez pc. szállító járművekkel. Természetesen a megerősítés nem mehet a manöver – mozgás – lehetőségeinek akadályozására;

- a PO. e.-nél klasszikusan vett UHU-ról véleményem szerint nem beszélhetünk, ha ilyen lesz az legtöbbször egybe fog esni a csapatutakkal;

- a PO. htp. élet és működőképességét a htp. részlegek harcbiztosításának feszes megszervezésével, saját, megerősítő és oltalmazó védelmével lehet elsősorban biztosítani.

4. A PO. anyagi biztosításáról:

- a PO. anyagi biztosítását az előrevonás megkezdésétől (vagy az 1. lcs. e. helyzetétől) a PO.-t biztosító 1. lcs. c. esetleg alkalmazásra kerülő légideszantok-

kal való egyesüléskor végrebajtandó feltöltés befejezéséig terjedő időre szükséges megszervezni;

– mindezek figyelembevételével a PO. (e.) részére általában 2–3 napi támadóharcához szükséges anyagi eszközöket kell biztosítani. Követelményként kell azt is tekinteni, hogy a PO. feladatának teljesítése után az MK-ek 40⁰/₀-val rendelkezzen.

A jelenlegi elképzelések szerint a PO. (e.) támadó harcának naponkénti anyagszükséglete elérheti: lőszerből: 0,3–0,4, fv.: tü: 0,4–0,6, hk: 0,5–0,6 lé: 1–2, b.: 0,5–0,6, go: 0,9–1,0 üzemanyagból 0,5–0,9, élelmiszerből 1 javadalma-
zást; harci technikai anyagból az MK. 10–12⁰/₀-át. Természetesen a fogyasztási normánál figyelembe kell még venni a várható veszteségeket is, mintegy 8–10⁰/₀-ban.

– mindez azt jelenti, hogy a megszervezés időszakában, létre kell hozni a fontosabb lőszerből (löv., av., tü., pct., lé.) 1,0–1,8 üza.-ból 0,4–0,6, tartósított kenyérből 3 ja., eü. ag.-ból 1–2 tonna kiegészítő készletet.

A szállítótér és szállítójárművek növelése nélkül a szállítási kapacitás növelhető nagyobb teljesítményű tgg., gmm., a löveg vontatók és az alegység lőszer-szállító járművek szállítóképességének növelésével, (túlterhelésével), felesleges anyagok, eszközök visszahagyásával;

– a PO. harcbevételére előtt mindent el kell követni az anyagi készletek feltöltése érdekében. A VAK-ban, és a harcbevétel előtti MIK-ben, feltöltési kör-
leten áthaladó aeg.-et (részlegeket) a (e., ho.) eszközeivel fel kell tölteni.

– az anyagi eszközök utánszállítására a PO. (e.) esetében a ho., vagy HDS részéről nem adott a klasszikus napi 2–3-szori utánszállítási lehetőség. Fea. alatt lehet számolni a légi szállítással, de ez igen kivételes esetben jöhet csak számításba. Ugyanígy a PO. (e.) jelentős ellátási forrásának nem tekinthető az ellenségtől zsákmányolt anyagi eszköz mennyisége éppen adott feladattól függően. Az előjáró (ho.) HDS beavatkozására alapvetően a fea. teljesítése után a ho. főerőihez történő csatlakozás esetében lesz lehetőség.

5. A PO. egészségügyi biztosításáról:

A várható eü.-i veszteség tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén elérheti a napi 10–15⁰/₀-ot, hagyományos fegyverek alkalmazása esetén 4–8⁰/₀-ot. Az eü.-i veszteség a PO. harcfeladatainak jellegéből adódóan általában gócszerűen jelentkezik. Az egyes irányokban kifejtett harctevékenység során 250–300 fő eü.-i veszteséggel lehet számolni. Az egyes esetekben meghaladhatja az ezred-segélyhely(ek) lehetőségeit, így azok megerősítése is szükségessé válik.

A harc megvívásának sajátosságaiból kiindulva a PO. eü.-i biztosítását úgy célszerű megszervezni, hogy 2–3 napon keresztül képes legyen a feladatok önálló megoldására. Az eü.-i erők és eszközök tevékenységét össze kell hangolni a vontató-javító erők működésével.

A PO. harctevékenysége során a segélynyújtást az alsó tagozatban kell bővíteni. Elsősorban a zászlóalj segélyhelyeket kell az irányok szerinti ellátás alapjának tekinteni, ezért ezeket meg kell erősíteni. A zászlóaljak sebesülteit elsősegélyben részesítés után tovább kell vinni az utak mentén kijelölt olyan terepszakaszokig, ahol az ezred-segélyhely települ. A sebesültek harcolókkal együtt történő szállításához számolni kell a kiegészítő készletekből igénybe vehető ki-
ürült szállító gépkocsik felhasználásával is.

A sebesültek ellátása, hátraszállítása mellett nagy figyelmet kell fordítani a járvány-egészségügyi felderítés megszervezésére, rendszabályok bevezetésére, a helyszínen zsákmányolt anyagi készletek, a vágóállatok, az igénybe vett üzemek bevizsgálására, a személyi állomány cü.-i állapotának megóvására.

6. *Hadtápvezetés:*

A ho. pk. hadtáphelyettesének a támadó harc hadtápbiztosítására vonatkozó elhatározásának megfelelően, a PO. hadtápbiztosítását a ho. hadtáptörzs tervezi és szervezi meg. A ho. htp. törzs – a technikai és anyagi szolgálatok főnökeivel együttműködésben – a PO. hadtápbiztosításának rendjét az alkalmazás egész időszakára dolgozza ki, ezen belül az első napra részletesen. .

A PO. hadtápbiztosítása tervezésével, szervezésével kapcsolatban újabb hadtápvezetési okmányok kidolgozása külön nem szükséges.

A PO. hadtáp- és technikai biztosítását – a pk. által jóváhagyott biztosítási tervek alapján – a ho. pk. hadtáphelyettese és technikai helyettese hadtápvezetési pontról vezeti. A közvetlen segítség, a feladatok lejuttatása, a végrehajtás koordinálása a PO. hadtápvezetési pontjára híradóeszközökkel kikülönített ho. hadtáp operatív csoport (OCS) által történik.

Az operatív csoport parancsnoka a ho. hadtáptörzs vezető beosztású tisztje (Szolgálati főnök, vagy hadtápbiztosítás kidolgozásában részt vevő hadtáp tiszt).

A PO. htp. részlegcinek vezetését a HVP-ről egy ideig közvetlenül a PK HTPH vezeti, majd a harc alatt a szd., og., vagy z. pk-a útján közvetetten.

7. *Összegezett következtetés, javaslat:*

További tanulmányozást, pontosítást majd valamilyen szintű szabályozást igényel, mely alapján egységes elvek alapján célszerű a htp. ez irányú felkészítését folytatni.

Az ezred erejű portyázó osztag harcképességét csak akkor képes fenntartani, ha az ehhez szükséges anyagi htp. technikai készletek, eszközök rendelkezésre állnak.

Ilyen nagymélységű (50–70 km) harctevékenységek során kellő jelentősége van a zsákmányanyagoknak (üzem- és kenőanyag) valamint olyan közbeeső körlet, helység birtokbavételének, amely ellátópontként a földi, illetve légi utánszállítást biztosítja.

Célszerűnek látszik minden szintű gyakorlaton elengedhetetlen követelményként beállítani a htp. szakalegységek gyakoroltatását az utántöltések harci körülmények közötti végrehajtásában, az alegységek megerősítésére a célszerű széttagolódásukat, hozzá kell szoktatni az állományt 1–2 nap hideg élelemmel való „átvészeléséhez”, gyakoroltatni kell a sebesült kiemelését, ellátást, rejtésüket, előkészítésüket légi úton történő hátraszállításhoz. Minden alkalommal gyakoroltatni az ellenséges földi támadás elhárítását, az ellenség megsemmisítését.

A vázlat a folyóirat végén található.